

ГЛОБАЛ ГРОУП КОНСАЛТИНГ

ПРИРАЧНИК ЗА ГОДИШНА СМЕТКА ЗА 2024 ГОДИНА ЗА ВРШИТЕЛИ НА САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ И ТРГОВЦИ ПОЕДИНЦИ

Јануари 2025

www.mojkonsultant.mk

Smetkovoditeli.com.mk

ВОВЕД

Согласно одредбите на член 469 од Законот за трговските друштва ("Службен весник на РМ" број 28/04...215/21, во натамошниот текст: ЗТД) обврската за составување на годишната сметка се однесува и на физичките лица кои вршат самостојна дејност, односно трговците поединци.

Самостојните вршители на дејност според одредбите на Законот за трговски друштва, може да се регистрираат како:

1. Трговец - поединец

Согласно член 12 од Законот за трговски друштва, Трговец-поединец е физичко лице трговец кое, во вид на занимање, врши трговска дејност, определена во Законот за трговски друштва, кој одговара за своите обврски, лично и неограничено со целиот свој имот.

- Трговецот-поединец е физичко лице кое, во вид на занимање, врши некоја од трговските дејности определени со овој закон. Трговецот-поединец одговара за своите обврски лично и неограничено со сиот свој имот.
- Како трговец-поединец може да се запише во трговскиот регистар секое деловно способно физичко лице со постојано место на живеење во Република Македонија.
- Својство на трговец-поединец се стекнува со уписот во трговскиот регистар.

Не може да биде регистрирано како трговец-поединец физичко лице:

- над кое е отворена стечајна постапка;
- за кое, со правосилна одлука на судот, е утврдено дека со умисла предизвикало стечај, поради што доверителите не можеле да ги наплатат своите побарувања додека трае забраната за вршење на дејноста утврдена со одлуката на судот и
- на кое надлежен орган, врз основа на закон, му забранил да врши некоја од дејностите определени со овој закон, додека трае забраната.

За трговци, Не се сметаат физички лица, што вршат:

- земјоделска и шумарска дејност (индивидуални земјоделци);
- занаетчии и физички лица кои вршат услуги, освен ако нивната дејност може да се определи како претпријатие;
- физички лица кои вршат угостителски услуги со издавање соби во своите живеалишта; и
- физички лица кои се занимаваат со слободни занимања (адвокати, нотари, лекари и други).

Својството на трговец поединец се стекнува со уписот во Трговскиот регистар, кој се води во Централниот регистар на Република С. Македонија. Едно физичко лице може да формира само една фирма како трговец поединец.

2. Граѓани кои остваруваат доход од самостојна дејност

Самостојни вршители на дејност се физички лица кои вршат регистрирана самостојна економска дејност или професионална и друга интелектуална услуга од која остваруваат приход, кој се оданочува со данок на личен доход.

Во оваа категорија влегуваат граѓаните кои остваруваат приходи од:

- стопанска дејност (услуги од производна, услужна, трговска и друга слична дејност);
- давање на професионални и други интелектуални услуги (адвокатски, нотарски, консултантски, ревизорски, инженерски, архитектонски, новинарски, спортски, културни и други интелектуални дејности);
- земјоделска дејност (производство, доработка, преработка и пласман на сопствени земјоделски производи и одгледување на добиток и други стопанско – корисни животни и пласман на нивните производи);
- други дејности, чија трајна цел е остварување на приходи

Сите физички лица кои остваруваат приходи од самостојна дејност, должни се својата дејност да ја регистрираат кај надлежниот регистар.

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

ОБВРЗНИК ЗА СОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА СМЕТКА ЗА 2024 ГОДИНА СЕ

- ⇒ Трговци - поединци;
- ⇒ Физички лица кои се занимаваат со земјоделска дејност;
- ⇒ Физички лица кои се занимаваат со занаетчиска дејност;
- ⇒ Лица кои вршат услуги или слободни занимања, кои остваруваат приходи од вршење на дејност (професионални и други интелектуални услуги - адвокатска, нотарска, консултантска, ревизорска, инженерска, архитектонска, новинарска, спортска, културна и друга интелектуална дејност и слично).

ИСКЛУЧОК ОД ОБВРСКАТА ЗА СОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНА СМЕТКА

Физичките лица кои вршат самостојна дејност и данок на доход од самостојна дејност и плаќаат во паушален износ, не се обврзници за водење на деловни книги и составување и доставување на годишна сметка за периодот јануари - декември 2024 година.

Согласно член 29 од Законот обврзник кој поради определени околности не е во состојба да ги води деловните книги, или нивното водење значително му го отежнува вршењето на дејноста, има право да поднесе барање до органот за јавни приходи, данокот на доход остварен од вршење самостојна дејност да го плаќа според паушално утврден нето-доход.

Се работи за барање (**Образец ДЛД-П**) поднесено од физичкото лице до даночната канцеларија на УЈП или во електронска форма најдоцна до крајот на годината која и претходи на годината за која се врши утврдување на данокот или **во рок од 15 дена од денот на регистрација** во надлежен регистар или **пред отпочнување на вршење на дејноста**,

Управата за јавни приходи може да му одобри данокот на доход да го плаќа според паушално утврден нето доход.

Условите кои се потребни за едно лице да се оданочува паушално се следните:

- не се во состојба да водат деловни книги
- водењето на деловните книги им го отежнува вршењето на дејноста
- во чија дејност не вложуваат и други лица и
- остваруваат нето годишен доход од вршење на дејност до две годишни просечни бруто плати

Кога управата за Јавни приходи ќе оцени дека се исполнете условите, го утврдува паушалниот нето приход на обврзник, притоа повикувајќи се на член 29 од ЗДЛД.

Кога органот за јавни приходи ќе оцени дека се исполнети условите наведени погоре, го утврдува со решение паушалниот нето-доход на обврзникот, имајќи ги предвид:

- местото каде што се наоѓа деловната просторија;
- опременоста на деловната просторија;
- пазарните услови во кои се врши дејноста;
- површината на деловната просторија;
- староста и способноста на обврзникот;
- големината на нето-доходот на обврзникот кој под исти или слични услови врши иста или слична дејност и
- други околности кои влијаат на остварувањето на доходо

Во групата на паушалисти спаѓаат: верски службеници (оци, свештеници...), занаетчија (чевлар, часовничар, острач на ножеви и други видови сечила, чистач на чевли, сарач, бојација, точкар, јорганџија, изработка на обланди, корнети и кори и кадаиф, лимунација, бербер, каменорезач, грнчар, лимар, кројач, металостругач, бравар, бижутер, изработка и поправка на предмети од кожа, тапетар, семкар, свеќар...) и други.

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

РОКОВИ И ОБРАСЦИ ЗА СОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНА СМЕТКА КАЈ САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ

Самостојните вршители на дејност и трговците поединци се обврзани најдоцна до 15 Март 2025 година да ја достават годишната сметка за 2024 година на следните обрасци:

1. **Образец Б** - Биланс на приходите и расходите (се доставува до Централен регистар и до Управата за јавни приходи);
2. **Образец ДЛД-ДБ** - Годишен даночен биланс за утврдување на данокот на доход од вршење на самостојна дејност (се доставува само до Управата за јавни приходи);
3. **СПД - Рекапитулар** - Структура на приходите по дејности (се доставува само до Централен регистар).

Обрасците “ДЛД-ДБ” и “Б” за 2043 година задолжително се поднесуваат до Управата за јавни приходи по електронски пат преку e-pdd.ujr.gov.mk. (модул) „Доход од вршење самостојна дејност“ (под-модул) **Вистински доход**, преку кој се врши внес и обработка на:

- ➔ Биланс на приходи и расходи (**образец “Б”**) и
- ➔ Годишен даночен биланс (**образец ДЛД-ДБ**).

При внес на обрасците, редоследно прво се пополнува Билансот на приходи и расходи (**образец “Б”**), а откако истиот ќе биде потпишан се внесува Годишниот даночен биланс (**образец ДЛД-ДБ**).

ДОХОД ОД САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ

1. Приходи од самостојна дејност

Согласно член 19 од ЗДЛД, за доход од самостојна дејност се смета доходот остварен од стопанска дејност, доходот од давање професионални и други интелектуални услуги, доходот од земјоделска дејност и доходот од други дејности чија крајна цел е остварување доход.

- Под доход од стопанска дејност се подразбира доходот од производна, услужна, трговска, угостителска, превозничка и друга слична дејност;
- Под доход од професионални и други интелектуални услуги се подразбира доходот од здравствена, стоматолошка, ветеринарна, адвокатска, нотарска, консултантска, сметководствена, ревизорска, проценителска, инженерска, архитектонска, новинарска, спортска, културна и друга интелектуална дејност;
- Под доход од земјоделска дејност се подразбира доходот од производство, доработка, преработка и пласман на сопствени земјоделски производи, како и одгледување добиток и други стопанско-корисни животни и пласман на нивните производи.

2. Во Приходи од работењето спаѓаат:

- приходи од продажба на готови производи;
- приходи од продажба на суровини, материјали и трговски стоки;
- приходи од извршени услуги;
- приходи врз основа на употреба на сопствени производи и стоки (семе произведено за сопствени потреби, прираст на основно стадо и друго).

3. Во Други приходи спаѓаат:

- приходи од закупнина;
- приходи од субвенции, дотации и регреси;
- приходи од камати врз основа на заеми и други приход

РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во делот расходи, спаѓаат

1. Расходи од работењето :

- ➔ материјални трошоци (трошоци на материјалот, енергијата, резервни делови, ситен инвентар, услуги кои имаат карактер на материјални трошоци);
- ➔ амортизација;
- ➔ бруто плати на вработените кај вршителот на дејноста, надомест на трошоци на вработените;
- ➔ набавна вредност на продадените стоки и материјали;

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

2. Во Други расходи спаѓаат:

- ➔ трошоци за премии за осигурување;
- ➔ трошоци за други лични примања;
- ➔ трошоци за закупнина;
- ➔ трошоци за камата;
- ➔ трошоци за репрезентација,
- ➔ даноци кои не зависат од резултатот, банкарски услуги и членарини на здруженија и други расходи.

ШТО СЕ Е ПОТРЕБНО ОД ИЗВЕШТАИ ДА ПОДГОТВУВА И ПОДНЕСУВА ЕДЕН САМОСТОЕН ВРШИТЕЛ НА ДЕЈНОСТ

Обврзниците на данокот на доход - вршители на самостојна дејност, кои се оданочуваат според вистинскиот доход, должни се да водат деловни книги во кои ги искажуваат сите деловни промени.

Согласно член 97 од ЗДЛД обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност и кој води деловни книги е должен, по истекот на годината за која се утврдува данокот, **најдоцна до 15-ти март наредната година** да поднесе годишна пресметка за искажаниот финансиски резултат и даночен биланс.

Доколку обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност и кој води деловни книги работел пократок период во една календарска година, за даночен период ќе се смета периодот од годината за која работел и за истиот период треба да состави годишен даночен биланс.

Обврзникот е должен декловните книги и другата евиденција да ги води уредно, ажурно уи точно.

Се сметка дека деловните книги се водени уредно и ажурно и точно, ако:

- од нив може да се утврди вкупното работење на обврзникот, расчленето по одделни работни промени и тоа по хронолошки ред и во бруто-износ без пребивање
- во нив книжењето на приходите се врши секој ден, а најдоцна во наредниот ден, а книжењето на трошоците во рок од седум дена од нивното настанување
- книжењето на секој деловна промена на средствата, приходите и трошоците на рбаотењето се врши врз основа на веродостојна книговодствена документација и
- во почетокот односно на крајот од годината е извршен попис на средствата, залихите на материјалите, готовите производи, полупроизводите уи недовршените производи, на трговска стока и ако оваа состојба е впишана во деловните книги.

По завршувањето на деловната година, по книжењето на сите деловни промени, деловните книги се заклучуваат.

Обврзникот е должен деловните книги, другата евиденција и документација да ги чува во деловната просторија,

Деловните книги, другата евиденција и документација се чуваат најмалку пшет години од последниот ден на деловната година на која се однесуваат.

ОБРАЗЕЦ Б (БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ)

Билансот на приходи и расходи (Образец Б) го пополнува обврзникот на данокот на доход регистриран како трговец поединец, како и физичко лице кое се занимава со земјоделска дејност, занаетчиска дејност и лице кое врши услуга или слободно занимање, а кој остварува доход од самостојна дејност

А. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ

I. ВКУПНИ ПРИХОДИ

АОП 01 Вкупни приходи (збир од ред.бр.1 до ред.бр.4)

Во АОП 01 се внесува збирот од АОП 02 + АОП 03 + АОП 04 + АОП 05,
 Збир на сите остварени приходи (АОП 02 до АОП 05). Како остварени приходи се сметаат сите приходи (во пари, предмети, права, услуги и друго), што даночниот обврзник ги остварил од вршење на самостојна дејност, врз основа на работните и даночните книги и другата евиденција на обврзникот. Вредноста на сите остварени приходи кои не се искажани во пари, се искажуваат по пазарна вредност во бруто износ заедно со ДДВ.

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

АОП 02-Приходи од продажба на готови производи, АОП 03-Приходи од продажба на сировини, материјали и трговски стоки, АОП 04- Приходи од извршени услуги, АОП 05 - Други неспонати приходи

На АОП 02, АОП 03, АОП 04, АОП 05 се внесуваат износите на остварените приходи врз основа на продажба на:

- ➔ Приходи од продажба на готови производи,
- ➔ Приходи продажба на сировини, материјали и трговски стоки,
- ➔ Приходи од извршени услуги, и
- ➔ Други неспомнати приходи (од посреднички услуги, провизии и слично).

II. ВКУПНИ РАСХОДИ

Вкупни расходи (збир од ред.бр.5 до ред.бр.20)

Збир на сите расходи (АОП07 до АОП22) што обврзникот ги извршил со цел **да оствари доход, да го осигура или да го сочува остварениот доход**, а за ги поседува уредни документи или други докази за нивно настанување. Како расход се смета и пресметаната амортизација по пропишаните стапки согласно со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјални вложувања и за номенклатурата на средствата за амортизација.

АОП 07- Вредност на потрошени сировини и материјали на реализирани готови производи, АОП 08-Набавна вредност на продадени сировини, материјали и трговски стоки

На АОП 07 и 08 се внесува вредноста на потрошени сировини и материјали за реализирани производи, односно набавната вредност на продадени стоки.

АОП 08- Набавна вредност на продадени сировини, материјали и трговски стоки

На АОП 08 се внесува набавната вредност на продадени стоки.

АОП 09- Вредност на потрошена енергија

На АОП 09 се внесува вредноста на потрошената енергија како трошок на периодот се признава износот на сметките за потрошена електрична енергија и вредноста на потрошениот материјал за производство на енергија и погонско гориво (нафтени деривати, дрва, јаглен, мазут, кокс и друго).

АОП 10- Закупнина на работни простории

На АОП 10 се внесува износот на закупнината на работната просторија кој се однесува за периодот од јануари - декември 2024 година. Закупот (наемот) на деловните простории или други објекти во кои се обавува дејноста се **третира како трошок** согласно договорот за закуп.

АОП 11- Трошоци за извршени услуги кои имаат карактер на материјални трошоци

На АОП 11 се внесуваат трошоците за извршени услуги кои имаат карактер на материјални трошоци (транспортни и други услуги). Во материјални трошоци влегуваат транспортните услуги, надворешни услуги за изработка на производи, услуги за одржување и заштита, трошоци за саеми и др.

АОП 12- Пресметана амортизација

На АОП 12 се искажува износот на пресметаната амортизација на основните средства со кои располага субјектот. Пресметката на амортизација, се врши со **спроведување на исправка на вредноста на основните средства** во деловните книги, за износот пресметан со примена на годишните амортизациони стапки.

Отписот на вредноста на средствата се врши со **праволиниска метода** со примена на амортизациони стапки утврдени со Номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки. Годишните амортизациони стапки утврдени со Номенклатурата на средствата за амортизација за целите на оданочувањето може да се зголемат **најмногу до 50%**.

АОП 13- Трошоци по основ на камата по кредити

На АОП 13 се внесуваат трошоците врз основа на камати на кредити.

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

АОП 14- Исплатени бруто- плати на вработените

На АОП 14 се внесува износот на исплатените бруто плати на вработените во висина на исплатените износи.

Напомена: Вршителот на дејност - сопственикот не остварува плата и како таква не може да биде признат расход во даночниот биланс. Вршителот на дејност иако не остварува плата, пресметува и плаќа придонеси врз основа на дефинирана основица утврдена со Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување. Доколку од било кои причини со МПИН пријавата покрај за неговите вработени се исплаќа плата и за самостојниот вршител на дејност истата е даночно непризнат расход.

АОП 15- Платени придонеси за задолжително социјално осигурување и платен данок на доход за извршени исплати кон физички лица, освен платените аконтации на данок на доход од вршење на самостојна дејност

На АОП 15 се внесуваат износите на платените придонеси за задолжително социјално осигурување, данок на имот, такси и другите јавни давачки што се во функција на вршење на дејноста, освен данокот на личен доход и други лични давачки за самовработеното лице.

✓ **Најниска основица за пресметка на придонеси во 2024 година**

- Вршителите на економска дејност (занаетчии, земјоделци, угостители и др.) во 2024 година, придонесите ги плаќаат на најниската основица: **50% од просечната плата за јануари во тековната година односно на 28.804 денари (50% x 57.609).**
- Вршителите на професионална и друга интелектуална услуга (адвокати, ревизори, нотари, извршители, стечајни управници) во 2024 година, придонесите ги плаќаат на најниската основица: **просечната плата по работник за јануари во тековната година (57.609 денари).**

✓ **Највисока основица за пресметка на придонеси во 2024 година**

- **Највисоката основица** за пресметка на придонеси **изнесува 12 просечни плати (12 x 57.609) или за 2024 година во износ од 691.308 денари.**

Доколку месечната аконтација на нето приходот, односно на пашално утврдениот нето приход на кој се плаќа данок е повисок од највисоката основица (691.308 денари) тогаш придонеси ќе се плаќаат на утврдениот износ.

АОП 16- Платен данок на додадена вредност (поле 17 од Образец ДДВ-04)

На АОП 16 се искажува платениот данок на додадена вредност.

АОП 17- Платени царини, акцизи, даноци на имот, комунални такси и други јавни давачки што се во функција на вршење на дејноста

На АОП 17 се евидентираат платените царини, акцизи, даноци на имот, комунални такси и други јавни давачки што се во функција на вршење на дејноста.

АОП 18- Платени премии за осигурување

На АОП 18 се внесуваат платените премии за осигурување на деловниот имот и сите задолжителни видови на неживотно осигурување за 2024 година.

АОП 19- Канцелариски трошоци и набавка на стручна литература

На АОП 19 се внесува износот на канцелариски трошоци и набавка на стручна литература.

АОП 20- Дневници, патни трошоци и теренски додатоци и други надоместоци

На АОП 20 се внесува износот на трошоците врз основа на дневници, патни трошоци и теренски додатоци и други надоместоци утврдени со Закон и Општ колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството.

АОП 21- Трошоци што даночниот обврзник е должен да ги направи според одредени прописи

На АОП 21 се искажува износот на трошоците што субјектот е должен да ги направи според одделни прописи во врска со извршувањето на дејноста.

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

АОП 22- Други расходи

На АОП 22 се внесува износот на другите расходи неопходни за остварување на приходот, односно расходи кои не се наведени во претходните редни броеви.

Б. ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

III. НЕТО ПРИХОД ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ (РАЗЛИКА ПОМЕЃУ I-II)

На реден број III се утврдува нето приходот пред оданочување како разлика помеѓу вкупните приходи на реден број I и вкупните расходи на реден број II од Образецот Б - Биланс на приходи и расходи.

IV. ЗАГУБА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ (РАЗЛИКА ПОМЕЃУ II-I)

На реден број IV се внесува разликата помеѓу вкупните расходи на реден број II и вкупните приходи на реден број I од Образецот Б - Биланс на приходи и расходи (загуба пред оданочување).

В.ПОСЕБНИ ПОДАТОЦИ

V. ВРЕДНОСТ НА СРЕДСТВАТА ЗА РАБОТА (збор од ред.бр.21 до ред бр.25)

На АОП 26, АОП 27, АОП 28, АОП 29, и АОП 30 се внесува вредноста на средствата за работа, основно основните средства со кои располага и ја врши дејноста обврзникот.

VI. ВРЕДНОСТ НА ЗАЛИХИ (збир од ред бр.26 до ред бр.28)

На АОП 32, АОП 33, и АОП 34 се внесува вредноста на залихите и тоа: залиха на сировини и други материјали, производство во тек (надворешно производство и полупроизводи), трговска стока и готови производи, со состојба на 31.12.2022 година.

VII. ПОДАТОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИ ЛИЦА

Во делот Податоци за вработени лица се внесува бројот на вработени лица во тековната 2024 година како и вкупниот број на месеци на вршење на дејноста.

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

СОСТАВУВАЊЕ НА ОБРАЗЕЦ ДЛД-ДБ ЗА 2024 ГОДИНА

Даночниот биланс (образец “ДЛД-ДБ”) го пополнува обврзникот на данокот на доход регистриран како трговец-поединец, како и физичко лице кое се занимава се земјоделска дејност, со занаетчиска дејност и лице кое врши услуга или слободно занимање, а кој остварува доход од вршење на дејност утврдена согласно член 19 од Законот за данокот на личен доход.

Образецот “ДЛД-ДБ”, заедно со образецот “Б”, најдоцна до 15 март во наредната година се поднесува во електронска форма преку e-pdd.ujr.gov.mk

Се пополнуваат читливо и целосно само белите полиња од образецот. Износите се искажуваат во цели денари, без дени.

А. УТВРДУВАЊЕ НА ОСНОВАТА ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ДАНОКОТ НА ДОХОД ОД САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ

I. НЕТО ДОХОД ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ

Се внесува податокот од реден број III (АОП 23) од Образецот Б - Биланс на приходи и расходи за 2043 година, односно за пресметковниот период (кај новоформираните субјекти).

II. ЗАГУБА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ

Се внесува податокот од реден број IV (АОП 24) од Образецот Б - Биланс на приходи и расходи за 2024 година, односно за пресметковниот период (кај новоформираните субјекти).

III. НЕПРИЗНАЕНИ РАСХОДИ ЗА ДАНОЧНИ ЦЕЛИ (АОП 03)

Збир на износите со кои се зголемува искажаната нето-добивка (збир АОП 04 до АОП 21). Утврдените трошоци и други приходи кои не се признаваат за даночни цели се утврдуваат согласно со членовите од 24 до 26 од ЗДЛД. За трошоците кои не се посебно искажани важат правилата утврдени со прописите за сметководството и сметководствените стандарди.

АОП 04- Износ утврден како разлика помеѓу пазарната цена и трансферната цена кај поврзани лица

На овој реден број од **Образецот ДЛД-ДБ** како непризнат расход се искажува **разликата меѓу трансферната цена**, односно цената по која се реализира трансакцијата меѓу поврзани лица, **и нејзината пазарна цена**, при што при утврдување на разликата меѓу трансферната цена и пазарната цена **се користи метод на споредливи цени на пазарот**, односно во предвид се земаат цените што би се оствариле на домашниот пазар или компаративниот странски пазар кога не би се работело за однос на поврзани лица, а кога тоа не е можно се користи метод на цена на чинење, односно во предвид се земаат цените утврдени според трошоците за производство зголемени за вообичаената заработувачка.

Лице поврзано со обврзникот се смета **правно и физичко лице кое има можност за контрола или значително влијание** врз деловните одлуки, а кое стапило во должничко - доверителски однос со обврзникот. Се смета дека постои значително влијание врз деловните одлуки ако се јавуваат големи заемни купопродажби, технолошка зависност или ако на друг начин е воспоставена контрола врз управувањето.

АОП 05- Амортизација над износот утврден со примена на амортизационите стапки пропишани со номенклатурата на средствата

Се внесува износот на амортизацијата на нематеријалните и материјалните средства над износот утврден со примена на амортизационит стапки пропишани согласно номенклатурата.

Согласно Уредбата член 4 став 3, како признат расход е и пресметаната амортизација по **стапки зголемени за 50% од пропишаните стапки**. Еднаш одбраниот метод на амортизација се применува до конечната амортизација на основата на поединечното средство или група на средства. Целосно амортизираното средство не може повторно да се вклучи во пресметката на амортизацијата при утврдување на основата за оданочување. Пресметаната амортизација над пропишаните стапки, како и амортизацијата на средствата кои се целосно отпишани, ја зголемува даночната основа.

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

АОП 06- Преостаната сегашна вредност на основните средства кои не се користат, а се амортизираат во целост

Се внесува износот на преостанатата сегашна вредност на **материјалните и нематеријалните вложувања** (основни средства) кои не се користат (се расходуваат во 2022 година), за истите е извршена целосна исправка на товар на приходите и за чиј трошок не е добиена согласност од Управата за јавни приходи.

Образец ДЛД-БС се поднесува од страна на трговци поединци и самостојни вршители на дејност за признавање на трошокот за неотпишаната вредност на основните средства кои понатаму не можат да се користат, односно истите се расходуваат. **Образецот ДЛД-БС се поднесува до УЈП најдоцна до 31 јануари 2025 година** за признавање на неотпишаната вредност на основните средства кои се расходуваат во текот на фискалната 2024 година.

АОП 07- Дел од амортизација по функционална метода над 10%

Се внесува износот на искажаните расходи по основ на пресметаната амортизација на средствата по функционалната метода кој го надминува износот на пресметаната амортизација по пропорционална метода над 10%.

За да може да се користи методот на пресметката на амортизација по функционална метода, потреба е согласност од УЈП.

Во спротивно, без согласност од УЈП, делот од износот на амортизацијата пресметана по функционална метода, која го надминува износот на амортизацијата по пропорционална метода за повеќе од 10%, ќе ја зголеми даночната основа на АОП 07.

Напомена: Со Законот за изменување и дополнување на Законот за данок на личен доход (“Службен весник на РСМ, број 290/20) избришан е членот 25 од ЗДЛД при што исклучена е можноста обврзниците на доход од самостојна дејност пресметката на амортизацијата да ја вршат по функционална метода.

АОП 08- Дел од камата по кредити земени од доверители со статус на поврзани лица над износот на важечките каматни стапки на деловните банки

Во член 27 став 1 точка 7 од ЗДЛД е наведено дека за **непризнаен расход за даночни цели се смета износот на каматата по заем кој го надминува износот на камата** кој би се платил на соодветен кредит од деловните банки, при што доколку обврзникот не може евидентирано да докаже дека висината на каматната стапка е во согласност со оваа одредба, каматата ќе се признае најмногу до висината на ЕУРИБОР стапката за девизните кредити со соодветна рочност и СКИБОР стапката за денарски кредити зголемени за еден процентен поен.

Доколку трговецот поединец или самостојниот вршител на дејност не може да докаже дека каматата е пазарна според каматните стапки кои ги пресметуваат деловните банки во таков случај највисок даночно признат трошок по основа на камата би бил износот пресметан најмногу до висината на ЕУРИБОР стапката за девизните кредити со соодветна рочност и СКИБОР стапката за денарски кредити зголемени за еден процентен поен.

АОП 09- Уплатена премија за животно осигурување за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност над пропишаниот износ утврдена со закон

Со Законот за изменување и дополнување на Законот за данок на личен доход (“Службен весник на РСМ”, број 274/22) од 1 јануари 2023 година изменет е даночниот третман на премиите за животно осигурување и истите подлежат на оданочување со данок на личен доход. Согласно член 27 став 1 точка 14 од ЗДЛД, за непризнаен расход за даночни цели се смета уплатената премија за животно осигурување за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност.

Платениот износ на данокот на личен доход за извршената исплата врз оваа основа е признат расход согласно член 26 с.1 точка 2 од ЗДЛД.

ДАНОЧЕН ТРЕТМАН НА УПЛАТЕНА ПРЕМИЈА ЗА ЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ		
Фискална година	Даночен третман од аспект на данокот на личен доход	Даночен третман кај ТП и СВД
2024 година	Се плаќа ДЛД на било кој износ	<u>Непризнат расход е било кој уплатен износ за вработени и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност</u>

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

АОП 10- Уплатени премии за неживотно осигурување

Премии кои се прознаваат како расход во Даночниот биланс (Образец ДЛД-ДБ) се сметаат премиите платени за осигурување на деловниот имот и се задолжителни видови на неживотно осигурување со закон.

Како деловен имот се сметаат сите деловни средства на даночниот обвршник: градежни објекти, опрема и други материјални и нематеријални средства, ситен инвентар, репроматеријали, производи и трговска стока, парични средства и побарувања.

Според законот за задолжително осигурување во сообраќајот (“Службен весник на РМ” број 88/05...220/19) задолжително се осигуруваат:

- Сопствениците, односно корисниците на моторни возила и приклучни возила од одговорност за штети причинети на трети лица,
- Патниците во јавниот сообраќај од последици на несреќен случај,
- Сопствениците, односно корисниците на воздухоплови од одговорност за штети причинети на трети лица,
- Сопствениците, односно корисниците на бродови, односно чамци на моторен погон од одговорност за штети причинети на трети лица.

Според член 28 од Законот за стечај (“Службен весник на РМ” бр.34/06...192/15) задолжително се осигурува стечајниот управник – трговец поединец од одговорност за штета која може да биде предизвикана со вршење на работите на стечаен управник, а доказот за осигурување го доставува до министерот за економија.

Во член 24 од Законот за ревизија (“Службен весник на РМ” бр.158/10...122/21) е пропишано дека трговец-поединец покрај другите за добивање на лиценца за работа има обврска да се осигура од одговорност на штета која може да ја предизвика при вршење на ревизијата.

Од професионална одговорност се осигуруваат и многу други трговци поединци како што се извршители, адвокати и други со што наведениот трошок е признат расход за даночни цели.

Напомена: Согласно член 12 став 1 точка 34 од ЗДЛД, уплатените премии за колективно осигурување за вработени лица кои ги плаќа работодавачот за повреди за работа и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност не подлежат на оданочување со данок на личен доход и истите преставуваат признати трошоци кај трговците поединци и самостојните вршители на дејност.

АОП 11- Уплатени придонеси во доброволен пензиски фонд за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност над пропишаниот износ утврдена со закон

Согласно член 27 став 1 точка 15 од ЗДЛД, за непризнаен расход за даночни цели се смета уплатениот придонес во доброволен пензиски фонд за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, над две просечни месечни бруто плати на Република Македонија, објавени во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика.

Признат расход за 2024 година се смета износот 115.218 денари (2 x 57.609)

На износот на уплатениот придонес во доброволен пензиски фонд за вработени лица над дозволеният износ се плаќа данок на личен доход.

На износот на уплатениот придонес во доброволен пензиски фонд за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност над дозволеният износ (115.218 денари) не се плаќа аконтативно данок на доход туку овој трошок се додава како признат расход во даночниот биланс за 2024 година (образец ДЛД-ДБ).

ДАНОЧЕН ТРЕТМАН НА УПЛАТЕНИ ПРИДОНЕСИ ВО ДОБРОВОЛЕН ПЕНЗИСКИ ФОНД		
Фискална година	Даночен третман од аспект на данокот на личен доход	Даночен третман кај ТП и СВД
2024 година	Се плаќа ДЛД на било кој износ	Признатиот трошок до две просечни месечни бруто-плати во РСМ објавени во јануари во тековната година според податоците од ЗДС

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

АОП 12- Организирана исхрана и превоз до и од работа и други надоместоци над пропишаните износи утврдени со закон

На ова АОП се внесува износот на трошоците исплатедни над пропишаните износи за вработените лица и за нив самите утврдени со Законот за работни односи, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно над висината утврдена со прописите за органите на државната управа и тоа:

- Превоз до и од работа
- Организирана исхрана
- Надоместоци по основ на дневници за службени патувања во земјата и во странство, теренски додаток или одвоен живот од семејството на вработеното лице и на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, над утврдениот износ
- Исплатена помош за претрпени штети од елементарни непогоди во износ кој го надминува најнискиот износ утврден со Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството на Република Македонија, на вработено лице и обврзник кој остварува доход од самостојна дејност;

Согласно наведеното, износите на надоместоци исплатени до пропишаните износи **не подлежат на оданочување** со данок на личен доход и преставуваат признати трошоци при составување на даночниот биланс кај трговците поединци и самостојни вршители на дејност (Образец ДЛД-ДБ).

АОП 13- Исплатен регрес за годишен одмор над износот утврден со Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, грански колективни договори и колективен договор на ниво на работодавач

Согласно член 27 став 1 точка 9 од законот за данок на личен доход за непризнат расход за даночни цели се смета исплатениот регрес за годишен одмор над износот утврден со Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството на Република Македонија.

Регресот за годишен одмор исплатен во 2024 година на вработените кај трговци поединци и самостојни вршители на дејност се оданочува аконтативно при нивната исплата со данок на личен доход бидејќи овие трошоци не се наведени во член 12 од ЗДЛД.

Напомена* Правото за исплата на регрес не се однесува на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност т.е. ова право се однесува само на вработените лица кај вршителот на дејност.

Доколку, вршителот на дејност, сам за себе исплати регрес за користење на годишен одмор на кој износ пресметал и платил данок на личен доход износот на платениот данок ќе се смета за платена аконтација на данокот на доход при што платениот данок, врз оваа основа, ќе се пријави во Даночниот биланс “Образец ДЛД-ДБ” за таа година.

Трошокот за регрес за годишен одмор до пропишаниот износ за вработените преставува признат расход,

Трошокот за регрес за годишен одмор за трговците поединци и самостојните вршители на дејност преставува непризнат расход.

АОП 14- Камати на кредити за набавка на патнички автомобили

Согласно член 27 став 1 точка 6 од ЗДЛД за **непризнаени расходи** за даночни цели се сметаат каматите на кредитите што се користени за набавка на патнички автомобили, освен каматата по кредит за набавка на возила за изнајмување (рентакар), возила за авто-такси превоз, возила за обука на возачи и специјални возила (погребални, возила за помош на пат и слично).

АОП 15- Надоместокот за користење на сопствен автомобил за службени цели над износот пропишан со закон

За непризнаени расходи за даночни цели се сметаат и трошоците исплатени за користење сопствен автомобил на вработеното лице и на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност кои се во функција на дејноста, над износот пропишан во член 12 во Законот за данок на личен доход.

“ износ кој не се оданочува со данок на личен доход е надоместокот на трошоците за користење сопствен автомобил за потребите на работодавачот во висина од 30% од цената на литар гориво што го користи автомобилот за секој изминат километар, а најмногу до 3.500 денари месечно независно дал овој надоместок е исплатен на вработеното лице или на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност (трговецот поединец или самостојниот вршител на дејност). Наведениот износ е и признат трошок при составување на даночниот биланс ДЛД-ДБ ”

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

На износот над 3.500 денари на месечно ниво на вработените лица се плаќа данок на личен доход и наведениот износ како непризнат расход се враќа во даночниот биланс.

Доколку се врши исплата на надомест за користење сопствен автомобил на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност во **поголем износ од пропишаниот 3.500 денари** на месечно ниво во таков случај наведениот надомест не се оданочува со данок на личен доход туку истиот како непризнат расход се додава при составување на даночниот биланс ДЛД-ДБ за 2024 година.

АОП 16- Парични казни, пенали и казнени камати за неплатени или ненавремено платени даноци, придонеси и други јавни давачки

Согласно ЗДЛД, за непризнаени расходи за **даночни цели се сметаат:**

- паричните казни и пенали платени од обврзникот (парични казни изречени од надлежен суд и други надлежни органи, пенали што даночниот обврзник ќе му ги плати на друго правно или физичко лице).
- казнените камати и паричните казни за неплатени или ненавремено платени даноци, придонеси и други јавни давачки (Казнени камати за неблагоприятна уплата на јавните давачки (даноци, акцизи, царини, такси, придонеси и сл.), каматите пресметани во наодот на даночниот инспектор по извршена контрола, како и пресметаната и уплатена камата за задоцнето плаќање на јавни давачки од самите даночни обврзници.

Овие трошоци целосно се внесуваат на АОП 16 во ДЛД-ДБ

Напомена: Судските трошоци и затезните камати по должничко - доверителски односи не се сметаат за парични казни и претставуваат даночно признати расходи.

АОП 17- Трошоци за репрезентација

Заклучно со 2021 година трошоците за репрезентација беа во целост непризнати расходи кај трговците поединци и самостојните вршители на дејност.

Почнувајќи од 2022 година, согласно член 27 став 1 точка 3 од ЗДЛД, трошоците за репрезентација во висина од 90% од настанатите трошоци се даночно непризнат расход.

Издатоци за гостење претставуваат трошоци за консумација на јадења, пијалаци и други производи за уживање.

Издатоци за подароци претставуваат подарувања на сопствени производи и стоки со кои се тргува или набавка на стоки со кои се тргува со цел подарување.

Издатоци за одмор, рекреација и забава претставуваат издатоците за годишни одмори, користење на спортски сали, сали за релаксација и разубавување за сопственикот и нему блиски лица, за неговите вработени, за деловните партнери и слично.

АОП 18- Трошоци за користење и одржување на автомобили и други средства за превоз на обврзникот, трошоци за користење на рент-а-кар возила, во висина од 50% од износот

Се внесува делот од трошоците над 50% од остварениот износ по основ на трошоци за користење и одржување на автомобили и други средства за превоз, како и трошоците по основ на користење на рент-а-кар возила.

АОП 19- Исплати по основ на стипендии

Согласно член 27 став 1 точка 5 од ЗДЛД, исплатите за стипендии не се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс и целосно ја зголемуваат даночната основа.

АОП 20- Надоместокот за закуп на недвижен имот како и износот на надоместокот на трошоците поврзани со закупот на имотот на вработеното лице кога надоместоците ги плаќа работодавачот

Согласно член 27 став 1 точка 11 од ЗДЛД, како непризнат расход за даночни цели се смета и износот на надоместокот за закуп на недвижен имот како и износот на надоместокот на трошоците поврзани со закупот на имотот на вработеното лице кога надоместоците ги плаќа работодавачот. (закуп на стан за вработено лице, сметки за струја, вода за тој стан итн)

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

АОП 21- Други усогласувања на расходите

Согласно член 27 став 1 точка 19 од ЗДЛД, на овој реден број се внесуваат износите на други трошоци кои не се поврзани со вршење на дејноста на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност.

IV. ДАНОЧНА ОСНОВА (I + III ИЛИ III - II)

Износ утврден како збир на нето-приходот пред оданочување и расходите што не се признаваат за даночни цели (АОП 01+АОП 03), или, ако обврзникот во Билансот на приходи и расходи (образец “Б”) остварил загуба пред оданочување, како разлика на расходите и загубата пред оданочување (АОП 03 - АОП02).

Ако и по ова усогласување се добие негативна разлика, пред износот искажан како даночна основа се впишува “-” и не се пополнуваат редните броеви што следат, освен редниот број 38

Б. ДАНОЧНИ НАМАЛУВАЊА И ОСЛОБОДУВАЊА

V. НАМАЛУВАЊЕ НА ДАНОЧНАТА ОСНОВА (ред. бр. 19 + 20 + 21 + 22)

АОП 24- Вложувања во материјални средства (недвижности, постројки и опрема) и во нематеријални средства (компјутерски софтвер и патенти) во висина од 30% од извршените вложувања но не повеќе од 50% од даночната основа

Според член 28 од ЗДЛД, на обврзникот му се намалува даночната основа за извршените вложувања во материјални средства (недвижности, постројки и опрема) и во нематеријални средства (компјутерски софтвер и патенти), за проширување на својата дејност, **во висина од 30% од извршените вложувања**, со тоа што извршеното намалување **не може да биде поголемо од 50%** од утврдената даночна основа (на АОП 22) за истиот даночен период.

Како вложувања во материјални и нематеријални средства не се сметаат вложувањата во: патнички автомобили (со исклучок на оние наменети за посебни дејности од АОП-25), мебел, теписи, аудиовизуелни средства, бела техника, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсени предмети за опремување на административните простории, за кои нема можност да се користи даночно ослободување.

Услов за ослободувањето е обврзникот да **не ги отуѓи основните средства за период од пет години**, почнувајќи од годината во која е извршено вложувањето.

Ако обврзникот документирано не докаже дека износот на намалувањето на даночната основа го вложил за намените наведени претходно и не ги отстапил основните средства, го губи правото на намалување по овој основ. Данокот кој би го платил да не го користел ова намалување се наплатува во износ зголемен со камата пропишана за даноците што не се платени во пропишаниот рок.

АОП 25- Вложувања во патнички автомобили во дејностите: изнајмување на возила (рент- а-кар), автотакси превоз, возила за обука на возачи и специјални возила (погребални, брза помош, возила за помош на пат и сл.) во висина на извршеното вложување, но не повеќе од висината на даночната основа

Согласно член 28 став 2 од ЗДЛД за вложувањата во патнички автомобили во дејностите: изнајмување на возила (рент-а-кар), автотакси превозот, возила за обука на возачи и специјални возила (погребални, брза помош, возила за помош на пат и слично), обврзникот има право на намалување на даночната основа во висина на извршеното вложување, но не повеќе од висината на даночната основа за истиот даночен период, под услов обврзникот да не ги отуѓи автомобилите **за период од пет години**, почнувајќи од годината во која е извршено вложувањето.

Данокот кој би го платил да не го користел ова ослободување се наплатува во износ зголемен со камата пропишана за даноците што не се платени во пропишаниот рок.

АОП 26- Даночното намалување при годишно пресметување на данокот на доход

Се искажува вредноста на утврденото годишно даночно намалување, пресметано согласно членот 10, став 2 од ЗДЛД кое за 2024 година изнесува 114.480 денари или месечно 9.540 денари.

АОП 27- Намалувања на даночната основа со други закони

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

На ова поле се искажува вредноста на другите ослободувања кои обврзникот ги користел или има право да ги користи, а кои се утврдени со други прописи. Задолжително се доставува прилог со кој се образложува согласно со кои членови и од кои закони се врши намалување на основата на данокот.

VI. ОСНОВА ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ДАНОКОТ (АОП-28) (ред.бр.IV - ред.бр.V)

На ова поле се искажува даночна основа по намалување (АОП 22 - АОП 23).

АОП 29- Даночна основа за примена на даночна стапка од 10%

На ова поле се внесува целиот износ кој ќе се добие кога Даночна основа (АОП 22) ќе се намали за намалувањата на даночната основа (АОП 23).

Пресметката и плаќањето на данокот на доходот од самостојна дејност за 2024 година се врши по **стапка од 10%** независно од висината на даночната основа.

АОП 30- Даночна основа за примена на даночна стапка од 18%

Ова поле во 2024 година не се пополнува имајќи во предвид дека пресметката и плаќањето на данокот на доходот од самостојна дејност за 2024 година се врши по стапка од 10% независно од висината на даночната основа.

VII. ПРЕСМЕТАН ДАНОК (АОП-31) (ред. бр. VI x стапка од чл. 11 од ЗДЛД)

На ова поле се искажува износот на пресметаниот данок со примена единствено на даночната стапка од 10%.

АОП 32- Со примена на даночна стапка од 10%

Се внесува износот на пресметаниот данок на доход по даночна стапка од 10% (АОП 29 помножен со 10%).

АОП 33- Со примена на даночна стапка од 18%

Ова поле во 2024 година не се пополнува.

VIII. НАМАЛУВАЊЕ НА ПРЕСМЕТАНИОТ ДАНОК (АОП-34) * (ред. бр. 27 + ред.бр.28)

АОП 35- Намалување на данокот за вредноста на набавените и ставени во употреба до десет фискални апарати

На АОП-35 од образецот ДЛД-ДБ, се искажува даночно намалување за набавена опрема за регистрирање на готовинските плаќања.

Износот утврден во висина на вредноста за набавените до десет фискални апарати, согласно ослободувањето утврдено со членот 28, став 5, 6, 7 и 8 од ЗДЛД. Регистрираните ДДВ обврзници го намалуваат пресметаниот данок во висина на фактурната вредност на набавениот и ставен во употреба фискален систем на опрема, намален за износот на ДДВ, а нерегистрираните ДДВ обврзници го намалуваат данокот во висина на вкупната фактурна вредност.

Ова даночно ослободување, обврзниците можат да го користат од првиот нареден месец по воведувањето во употреба на одобриениот систем на опрема за регистрирање на готовинските плаќања, во тековната година, до крајот на годината, сразмерно на износот на вложените средства.

Даночниот обврзник има можност да го пренесе даночното ослободување во наредниот период, доколку не го искористи до крајот на тековната година.

Ова ослободување се остварува само ако се добие одобрение од страна на УЈП, по претходно доставено писмено барање до 20 јануари наредната година, по годината за која се поднесува барањето.

Образецот потребен за остварување на ова право е ДЛД-02, заедно со решението за фискалната апаратура издадено од овој орган.

-ПРИРАЧНИК САМОСТОЈНИ ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТ-

АОП 36- Намалување на данокот по други основи утврдени со закон

На овој реден број се внесува вредноста на утврдените други намалувања на данокот кои обврзникот има право да ги користи, а кои се утврдени со други прописи. Доколку се пополни ова поле даночниот обврзник е должен да достави и прилог во кој ќе го образложи согласно со кои членови се врши намалување на данокот.

В. ДАНОК ЗА ПЛАЌАЊЕ/ВРАЌАЊЕ (АОП-37)

IX. ПРЕСМЕТАН ГОДИШЕН ДАНОК ЗА ПЛАЌАЊЕ (ред.бр. VII-ред.бр. VIII)

Данокот за плаќање претставува разлика помеѓу пресметаниот данок и намалувањата на данокот (VII-VIII) – АОП 37

X. ПЛАТЕНИ АКОНТАЦИИ НА ДАНОКОТ ЗА ДАНОЧНИОТ ПЕРИОД (АОП-38)

На ова АОП се внесува износот на платените месечни аконтации на данокот на доход за даночниот период, односно пресметаните и платените аконтации до денот на поднесувањето на Годишниот даночен биланс.

Согласно одредбите на член 94 од ЗДЛД, месечната аконтација на данокот на доход за самостојна дејност се плаќа во износ од една дваесетина од пресметаниот данок во годишниот даночен биланс за претходната година. По исклучок, аконтацијата на данокот на доход за јануари и февруари во тековната година се плаќа во износ од една дванаесетина од пресметаниот данок во годишниот даночен биланс за годината која и претходи на претходната година.

Обврзникот кој започнува да врши самостојна дејност месечните аконтации на данокот на доход за првата година ги **плаќа на основица од 50%** од просечната нето плата по работник во РСМ објавена во јануари во тековната година според податоците на ДЗС. Вршители на дејност кои започнале со работа во 2024 година аконтациите на данокот од вршење на самостојна дејност требало да ја плаќаат во износ од **19.180 денари (38.359 x 50%)**.

XI. ДАНОК ЗА ДОПЛАТА ИЛИ ПОВЕЌЕ ПЛАТЕН ДАНОК (АОП-39)

На ова поле се внесува износот за доплата или повеќе платен износ (АОП 37 - АОП 38).

Ако АОП 39 е со негативен износ, (АОП 37 - АОП 38 < 0), пред износот се става знак"-".

Согласно член 100 од ЗДЛД, обврзникот на данокот на доход за доходот остварен од самостојна дејност е должен разликата меѓу уплатената аконтација и пресметаниот данок на доход да ја уплати **во рок од 15 дена** од денот на истекот на рокот за предавање на годишниот даночен биланс - Образецот ДЛД-ДБ односно **најдоцна до 30 Март 2024 година**.

Ако обврзникот платил повеќе данок од износот што бил должен да го плати, може од УЈП да бара враќање на повеќе платениот износ.

Важно: Плаќањето на обврската за данокот на доход како разликата помеѓу платените аконтации и конечната обврска за данок на доход од самостојна дејност утврдена во ДЛД-ДБ за 2024 година се врши на образец ПП 53 генериран преку системот е-ПДД.